

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва інституту/факультету)

Кафедра термоелектрики та медичної фізики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

ТЕПЛОФІЗИКА

(назва навчальної дисципліни)

обов'язкова

(вказати: обов'язкова / вибіркова)

Освітньо-професійна програма Прикладна фізика та наноматеріали

(назва програми)

Спеціальність 105 Прикладна фізика та наноматеріали

(вказати: код, назва)

Галузь знань 10 Природничі науки

(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати: перший (бакалаврський)/другий (магістерський)/третій (освітньо-науковий)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: Катеринчук В.М., професор, доктор фіз.-мат. наук, старший науковий співроб.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів)

<http://ptcsi.chnu.edu.ua/%D0%B2%D0%B8%D0%BA%D0%BB%D0%B0%D0%B4%D0%B0%D1%87%D1%96-%D0%BA%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B8/?id=29>

Контактний тел. ++38 (066)0800017

E-mail: o.manyk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=4118>

Консультації Онлайн-консультації вівторок 14:20-15:00
Очні консультації: за попередньою домовленістю.

1.Анотація дисципліни (Призначення навчальної дисципліни)

Вивчення дисципліни «Теплофізика» як нормативної дисципліни спрямоване на формування спеціаліста, який має глибокі знання з термодинаміки та теплообміну і вміє використовувати ці знання для пошуку оптимальних рішень в термоелектриці в тих технологічних процесах, що оптимізують термоелектричні пристрої і підвищують їх ефективність, а також при створенні термоелектричних генераторів і холодильників.

2.Мета навчальної дисципліни

– набуття майбутніми фахівцями компетенцій щодо сучасних методів перетворення, передачі та використання теплової енергії в термоелектриці, інтенсифікації (гальмування) процесів теплообміну при створенні термоелектричних модулів, застосування теплової енергії в термоелектричних генераторах, ефективного захисту навколишнього середовища від теплового забруднення.

3.Завдання

У результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- застосовувати найбільш ефективні методи перетворення, передачі та використання теплової енергії;
- використовувати основні розрахункові співвідношення термодинаміки і теплообміну під час розв’язання інженерних задач в термоелектриці;
- забезпечувати визначення дослідним і розрахунковим шляхами параметрів та характеристик термоелектричних елементів, модулів;
- здійснювати оптимальний підбір напівпровідникових матеріалів і теплообмінного устаткування з дотриманням вимог енергоощадних технологій в термоелектричних генераторах і холодильниках.

4.Пререквізити

Дисципліна базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін: Механіка, Молекулярна фізика, Електрика, Математичні методи та моделі у фізиці.

5.Результати навчання

В результаті засвоєння навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- основні термодинамічні явища і основні закони термодинаміки і теплопередачі;
- основні величини, константи і критерії теплофізики, їх визначення, зміст, способи і одиниці вимірювання;
- новітні досягнення у області, що вивчається і їх застосування до термоелектрики.

вміти:

- абстрагуватись від несуттєвого при моделюванні реальних фізичних ситуацій;
- користуватись своїми знаннями для вирішення фундаментальних, прикладних і технологічних завдань;
- робити правильні висновки зі співставлення результатів теорії і експерименту;
- виконувати числові оцінки по порядку величини;
- робити якісні висновки при переході до граничних умов при вивченні проблем теплофізики;
- працювати на сучасному експериментальному обладнанні.

**Компетентності за результатами вивчення курсу
Загальні компетентності (ЗК)**

- ЗК1 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
 ЗК2 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
 ЗК4 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
 ЗК6 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
 ЗК7 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Фахові компетентності(ФК)

- ФК 1 Здатність застосовувати відповідні кількісні математичні, наукові і технічні методи і комп'ютерне програмне забезпечення для вирішення інженерних завдань в термоелектриці.
 ФК 2 Здатність застосовувати і інтегрувати знання і розуміння інших інженерних дисциплін.
 ФК 3 Здатність продемонструвати практичні інженерні навички при проектуванні та експлуатації термоелектричних модулів.
 ФК 4 Здатність продемонструвати знання і розуміння математичних принципів і методів, необхідних в термоелектриці.
 ФК 5 Здатність виявляти, класифікувати і описати ефективність систем і компонентів на основі використання аналітичних методів і методів моделювання в термоелектриці.
 ФК 9 Здатність демонструвати розуміння питань використання технічної літератури та інших джерел інформації в термоелектриці.
 ФК 12 Здатність демонструвати розуміння проблем якості в термоелектриці. ФК 15 Здатність застосовувати методи оцінки теплофізичної надійності термоелектричних модулів.

6.Опис навчальної дисципліни

6.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	Індивідуальні завдання	
Денна	2	3	3	90	30	15	-	-	45	-	Залік

6.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	всього го	у тому числі				
	л	пр.	лаб.	інд.	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7
Теми занять	Змістовий модуль 1. Молекулярна фізика і термодинаміка					
Тема 1.Основні поняття МКТ.	8	4	2	-		2
Тема 2.Основні поняття термодинаміки	8	2	2	-		4

Тема 3. Перший закон термодинаміки Внутрішня енергія. Робота розширення. Теплота Ізотермічний, ізохорний, ізобарний і адіабатний процеси, як окремі випадки політропного процесу Теплоємність газів. Ентальпія Фізичний зміст першого закону термодинаміки	12	6	2	-	4
Тема 4. Другий закон термодинаміки Ентропія. Загальне формулювання другого закону термодинаміки Прямий і зворотний цикл Карно. Регенеративний цикл Карно	9	2	2	-	5
Тема 5. Основні термодинамічні процеси в газах і парах Узагальнене рівняння газових процесів (рівняння політропного процесу)	14	2	2	-	10
Разом за ЗМ1	51	16	10	-	25
Теми занять	Змістовий модуль 2. Теплообмін				
Тема 6. Теплопровідність	9	4	1		4
Тема 7. Конвективний теплообмін	12	4	2		6
Тема 8. Променистий теплообмін	10	4	2		4
Тема 9. Експериментальні методи досліджень теплопровідності	8	2			6
Разом за ЗМ2	39	14	5		20
Усього годин	90	30	15	-	45

6.2.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми
1	Основні газові закони
2	Робота ідеального газу в ізопроцесах. Кількість теплоти. Перше начало термодинаміки
3	Кругові процеси. Термічний ККД. Цикл Карно. Друге начало термодинаміки
4	Ентропія.
5	Теплопровідність. Розв'язання задач стаціонарної теплопровідності
6	Конвективний теплообмін. Розв'язання задач конвективного теплообміну
7	Променистий теплообмін. Розв'язання задач радіаційного теплообміну
8	Контрольна робота

6.2.2. Тематика індивідуальних занять

№ з/п	Назва теми
1	Класичні методи розв'язання диференційного рівняння теплопровідності;
2	Розв'язання диференційного рівняння теплопровідності методами інтегральних перетворень;
3	Моделювання явищ теплопровідності

6.2.3. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми
1	Опрацювання лекційного матеріалу (0,25 год. на 1 год. лекційних занять)

2	Підготовка до практичних занять (0,5 год. на 1 год. практичних занять)
3	Опрацювання питань програми, які не викладалися на лекціях (4 год. на 1 год. в лекційному викладі): теорія подібності;
4	класичні методи розв'язання диференційного рівняння теплопровідності;
5	розв'язання диференційного рівняння теплопровідності методами інтегральних перетворень;
6	моделювання явищ теплопровідності
7	Підготовка до тестування; Виконання контрольних робіт

7. Система контролю та оцінювання

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання з курсу є:

- контрольні роботи;
- тести;
- практичні роботи.

Форми поточного та підсумкового контролю

До контрольних заходів з дисципліни належать:

- поточний,
- модульний,
- підсумковий контроль.

Поточний контроль знань студентів упродовж одного семестру включає бали за роботу на практичних заняттях, а також оцінювання всіх видів самостійної роботи. Він здійснюється у формі усного спілкування зі студентами, письмового та тестового контролю і має за мету перевірку ступеня засвоєння певного навчального матеріалу, а також рівня оволодіння вміннями та навичками.

Модульний контроль проводиться з метою аналізу якості засвоєння студентами певної частини (змістового модуля) навчальної дисципліни. Цей контроль проводиться у формі модульної контрольної роботи, завдання якої дозволяють діагностувати якість знань, рівень сформованості вмінь і навичок за змістом модуля згідно вимог робочої програми дисципліни.

Підсумковий контроль – комплексне оцінювання рівня сформованості дисциплінарних компетентностей. Проводиться підсумковий контроль у формі заліку.

Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Результати роботи студентів впродовж навчального семестру оцінюються в ході поточного контролю в діапазоні від 1 до 60 балів (включно), а результати підсумкового контролю (заліку) оцінюються від 1 до 40 балів (включно). Поточний контроль знань відбувається протягом практичних занять шляхом усного та письмового опитування теоретичних основ теми та розв'язування практичних завдань, а також у вигляді контрольних робіт та індивідуальних завдань. Оцінювання проводять за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії і методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння матеріалу дисципліни; 3) уміння використовувати теорію при вирішенні практичних завдань, проведенні необхідних розрахунків; 4) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 5) логіка, структура викладання матеріалу в роботах і при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію; 6) самостійність виконання завдань та своєчасність здачі завдань викладачу. Підсумковий контроль проводиться у формі

заліку. Його завданням є перевірка розуміння студентами програмного матеріалу в цілому, здатності логічно та послідовно розв'язувати практичні завдання, комплексно використовувати отримані знання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС (залік)

Рейтингова оцінка з дисципліни	Оцінка за шкалою ECTS	Залік за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
80-89	B	
70-79	C	
60-69	D	
50-59	E	
35-49	Fx	Не зараховано
1-34	F	

8.Рекомендована література

8.1 Базова (основна)

1. Приходько М.А., Герасимов Г.Г. Термодинаміка та теплопередача. Навч.посібник. – Рівне: НУВГП, 2008. – 250 с.
2. Баскаков О.П. Основи теплотехніки: Підручник. - Київ: Вища школа, - 1995. - 463 с.
3. Теплотехніка: підручник для студ. вищих техн. навч. закл. / Б. Х. Драганов [та ін.]; За ред. Б. Х. Драганова. — К. : ІНКОС, 2005. — 504 с.

8.2. Допоміжна

1. Швець І. Т., Кіраковський Н. Ф. Загальна теплотехніка та теплові двигуни. — К.: Вища школа, 1977. — 269 с.

9. Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека НУВГП. URL: <http://lib.nuwm.edu.ua>
2. Бібліотека теплотехніка. URL: <http://www.teplota.org.ua>
- 3.<https://webbook.nist.gov>
- 4.<http://posibnyky.vntu.edu.ua/tep/2.htm>